

Abivahendite kompenseerimisest Riigikontrolli auditite põhjal

Liisi Uder
auditijuht

15.09.2011

Riigikontrolli 2010. aasta auditi põhisõnumid

- Puuetega inimeste toetussüsteem ei täida oma eesmärke, sest:
 - Puuetega inimesed ei kasuta puude raskusastmest tulenevate lisakulude katmiseks mõeldud raha lisakulude hüvitamiseks;
 - Seda näitamise kahe kulu (ravimid ja abivahendid) näitel:
 - Selle tulemusena selgus, et 28,6% nendest, kellele ravimikulu on määratud, ei olnud ühtki retseptiravimit ostnud;
 - Nendest, kellele määratud abivahendi kulu, oli abivahendeid (viie aasta jooksul) soetanud 15,4%;
 - Soovitasime sotsiaalministril süsteemi veelkord põhjalikult analüüsida ka teiste lisakulude lõikes ning kaaluda võimalust ravimite ja abivahendite kulude suuremas osas katmist. Samal ajal loobudes igakuiste toetuste maksmisest.

Vaatame selle 15,4% taha

- Erinevates maakondades saab erinev hulk puudega inimesi abivahendite kompensatsiooni (valimi põhjal) > keskmine on 15,4, maksimaalne kuni 30%.
- Erinevates maakondades kompenseeritakse abivahendeid erinevas määras > 48% kuni 61%.
- Veel suuremad vahed ilmnevad kui me vaatame abivahendi tüüpide kaupa:

				Põetus- ja					
Liikumisabivahendid		Ortoosid-proteesid		hooldusvahendid		Nägemisabivahendid		Kuulmisabivahendid	
suurim	vähim	suurim	vähim	suurim	vähim	suurim	vähim	suurim	vähim
75%	50%	73%	30%	52%	39%	91%	46%	73%	47%
Vahe	25%		43%		13%		45%		26%

Abivahendite soetamine täiskasvanute seas

- Valdav osa abivahendi soetanutest on vanaduspensionärid: 82%, kusjuures põetus- ja hooldusabivahendite puhul koguni 87%.
- Täna jaguneb riigi toetus abivahendite soetamisel järgmiselt.
 - Liikumisabivahenditele 27%
 - Põetus- ja hooldusabivahenditele ning ortoosidele/ proteesidele kummalegi 26%.
 - Muule läheb 21%.

Kas süsteem vajab muutmist? (1)

- Üle 80% riigi kompenseeritud abivahendite täiskasvanud saajatest on vanaduspensionärid. Samal ajal vanaduspensioniealisi puudega inimesi on 66%.
 - Sihtgruppi pole piiratud, samas tegelikkuses toetus vanaduspensionäride poole kaldu.
- Abivahendite hüvitamisel puudub selge eesmärk: võimalus taotleda on paljudel.
 - Raha piiratud. Kuidas otsustada, kes vajab kõige rohkem?

Kas süsteem vajab muutmist? (2)

- Süsteem on maakondlikult killustunud.
 - Toetuse saamise ulatus ja võimalused sõltuvad piirkonnast, kus isik elab. See ei taga võrdset kohtlemist.
- Suur hulk rahast kulub põetus- ja hooldusabivahendite soetamisele.
 - Samas riigipoolne osa siin kõige madalam. Hoolekandesüsteemi nõrkus nõrgestab ka abivahendite süsteemi.

Millele mõelda, et süsteemi paremaks muuta?

- Kaaluda pensioniealistele ja tööealistele erineva süsteemi loomist > sätestada kummagi süsteemi selged eesmärgid. Tööealistel rõhuga hõive hõlbustamisel.
- Kaaluda põhjalikult veelkord, millist liiki abivahendeid riik peaks hüvitama.
- Tugevdada hoolekandesüsteemi, mis annaks võimaluse viia hooldamisega seotud abivahendid muu kuluartikli alla.
- Kaaluda abivahendite üle-Eestilise süsteemi loomist, et vältida piirkondlikku ebavõrdsust. Ühe võimalusena kaaluda süsteemi sidumist haigekassaga, kes praegu juba hüvitab teatud abivahendite kasutamist.

TÄNAN